

Panteia

Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

Rijksmonitoren anno 2014

**Inventarisatie ten behoeve van de
Staat van Bestuur**

Eindrapport

C10785

Zoetermeer, 9 mei 2014

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

1	Achtergrond, definitie en werkwijze	7
1.1	Achtergrond van de inventarisatie	7
1.2	Definitie 'rijksmonitor medeoverheden'	8
1.3	Wijze waarop de inventarisatie is uitgevoerd	9
1.4	Kanttekeningen bij het proces en de uitkomsten	10
2	Analyse van de inventarisatie	11
2.1	Overzicht per departement	11
2.2	Beleidsterreinen	14
2.3	Meetfrequentie en aantal monitoren per mede-overheid	14
2.4	Grondslag voor de monitoren	15
2.5	De looptijden van de monitoren	16
2.6	Wijzigingen in monitoren en relevantie voor medeoverheden	17

Executive Summary

In de periode mei 2012 – februari 2014 zijn 41 Rijksmonitoren geïnventariseerd. Het betreft monitoren die onder verantwoordelijkheid van een departement, een plan- of statistiekbureau vallen en een periodieke, gestandaardiseerde actieve uitvraag kennen onder medeoverheden (gemeenten, waterschappen en/of provincies). 'Actief' wil zeggen dat voor de monitor gegevens nodig zijn die niet automatisch uit bestaande gegevensbestanden te halen zijn. Bij de vorige inventarisatie (over de periode 2011- februari 2012) werden 48 rijksmonitoren geïnventariseerd.

Het aantal rijksmonitoren lijkt dus afgenomen. Wel moet hierbij worden opgemerkt dat deze inventarisatie met een iets andere aanpak tot stand is gekomen dan de inventarisatie van 2012.¹ Hierdoor werden monitoren gevonden die in 2011-2012 ook al bestonden, maar toen niet zijn geïnventariseerd. Ook zijn er monitoren in 2011-2012 geïnventariseerd die nu – bij nader inzien – toch niet aan de definitie blijken te voldoen en dus bij de vorige inventarisatie ten onrechte zijn meegenomen.

Desondanks kan worden geconcludeerd dat er sprake is van beweging in de lijst met monitoren. Veertien monitoren uit de inventarisatie van 2012 zijn gestopt, samengegaan of als nieuwe monitor verder gegaan. Sinds de vorige inventarisatie zijn er acht nieuwe monitoren gestart.

Financiën, Defensie, Algemene Zaken en Buitenlandse Zaken zijn in 2014 niet meegenomen in de inventarisatie omdat hier in 2012 geen monitoren werden gevonden. Wel is Financiën betrokken bij diverse interdepartementale monitoren.

Tabel Overzicht rijksmonitoren per departement/planbureau/statistiekbureau

<i>Departement</i>	<i>Aantal rijksmonitoren jan. 2011 – feb. 2012</i>	<i>Aantal rijksmonitoren mei 2012 – feb. 2014</i>
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	12	12
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	5	7
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	2	6
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	8	4
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	7	3
Infrastructuur en Milieu	4	1
Veiligheid en Justitie	2	1
Financiën	0	-
Defensie	0	-
Algemene Zaken	0	-
Buitenlandse Zaken	0	-
<i>Statistiekbureau/Planbureau</i>		
Centraal Bureau voor de Statistiek	8	7
Planbureau voor de Leefomgeving	0	0
Centraal Planbureau	0	0
Sociaal Cultureel Planbureau	0	0
Totaal	48	41

¹ In 2012 verliep de inventarisatie via regeldrukcoördinatoren. Omdat dit in 2014 niet mogelijk was, is bij elk departement een andere ingang gekozen (een onderzoeksbureau, een inkoopbureau, of een of meer beleidsdirecties), afhankelijk van de organisatie van het departement en de al bestaande contacten.

1 Achtergrond, definitie en werkwijze

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft Panteia een inventarisatie gemaakt van alle rijksmonitoren onder medeoverheden die in de periode mei 2012 en februari 2014 liepen. De inventarisatie is opgesteld ten behoeve van de Staat van het Bestuur 2014. Het hier voorliggende rapport bevat deze inventarisatie.

Dit hoofdstuk bevat de achtergrond van het onderzoek, de definitie van het begrip 'rijksmonitor', en de werkwijze die wij hebben gehanteerd. In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste bevindingen van deze inventarisatie weergegeven.

In een apart bijlagenrapport zijn de factsheets met informatie per geïnterviewde rijksmonitor te vinden.

1.1 Achtergrond van de inventarisatie

Staat van Bestuur

Vanaf 2006 brengt BZK eens in de twee jaar de zogenoemde 'Staat van het Bestuur' uit. Dit is een trendrapportage waarin feiten en cijfers over bestuurlijke en financiële ontwikkelingen in het decentraal bestuur centraal staan.¹

Onderdeel van de Staat van het Bestuur is een overzicht van rijksmonitoren die betrekking hebben op medeoverheden. Dit zijn monitoren van de departementen, de planbureaus (het Sociaal Cultureel Planbureau, het Centraal Planbureau, het Planbureau voor de Leefomgeving) en het Centraal Bureau voor de Statistiek, *gericht aan gemeenten, provincies en waterschappen*. Met andere woorden het gaat om een periodieke uitvraag van gegevens onder de medeoverheden.

In elke Staat van Bestuur is een overzicht te vinden van het aantal rijksmonitoren per departement. In dit overzicht is tevens het aantal monitoren uit voorgaande jaren opgenomen, om de ontwikkeling van het aantal rijksmonitoren te kunnen volgen. In de Staat van Bestuur 2012 is het aantal geïnterviewde rijksmonitoren voor de periode 2011- februari 2012 opgenomen.²

Informatiebehoefte

In 2014 wordt opnieuw een Staat van Bestuur opgesteld. Hierin wordt een overzicht opgenomen van het aantal rijksmonitoren onder medeoverheden tussen mei 2012 en februari 2014. Deze inventarisatie moet in elk geval inzicht geven in de volgende aspecten:

- Een telling van het totaal aantal monitoren op rijksniveau en per departement/plan- of statistiekbureau/beleidsterrein.
- Conclusies over de ontwikkeling (groei, stabiliteit, afname) van het aantal monitoren.
- Waar mogelijk een verklaring van de geconstateerde ontwikkeling in het aantal monitoren.

¹ *Staat van het Bestuur 2012*. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 2012

² *Staat van het Bestuur 2012*. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 2012, p. 89-90.

Daarnaast geeft de inventarisatie een korte beschrijving en typering van elke monitor, aan de hand van een aantal gegevens (zie kader).

Ten opzichte van 2012 zijn enkele informatievelden toegevoegd. In de eerste plaats zijn enkele vragen toegevoegd over de mate waarin het departement of bureau inschat dat de monitor ook voor de betreffende medeoverheden relevant is. Daarnaast zijn, voor de monitoren die ook in 2012 al liepen, vragen opgenomen over eventuele wijzigingen in de monitor.

1.2 Definitie 'rijksmonitor medeoverheden'

Dezelfde definitie als in 2012

Eén van de doelstellingen van deze inventarisatie is het vaststellen van eventuele ontwikkelingen in aantal Rijksmonitoren. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid met de resultaten van 2012 is de inventarisatie in 2014 om deze reden zoveel mogelijk gelijk gebleven aan die van 2012. De vergelijking beperkt zich tot 2012, omdat bij de inventarisatie van 2010 een andere, veel bredere definitie van rijksmonitor werd gehanteerd.¹ De inventarisatie van 2010 bevat een groot aantal monitoren die niet zijn gericht op medeoverheden.

Voor de inventarisatie van 2014 zijn wij uitgaan van de definitie:

Rijksmonitoren onder medeoverheden zijn: door het rijk periodiek (longitudinaal) uitgevoerde gestandaardiseerde gegevensverzamelingen (van in principe vaste gegevens) onder medeoverheden.

Rijksmonitor: de monitor wordt uitgezet door of onder verantwoordelijkheid van een departement, het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP), het Centraal Planbureau (CPB), het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) of het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Medeoverheid: een gemeente, provincie of waterschap is de geadresseerde van de monitor, dat wil zeggen de instantie die wordt geacht de gegevens te leveren.

Periodiek/longitudinaal: de gegevensverzameling vindt plaats op (in principe) van tevoren bepaalde tijdstippen. Er is dus sprake van een planmatige gegevensverzameling. Hiermee worden gegevensverzamelingen die bijvoorbeeld ad hoc worden herhaald van de inventarisatie uitgesloten.

Gestandaardiseerde gegevensverzameling: in principe worden in de opeenvolgende gegevensverzamelingen dezelfde gegevens opgevraagd.

Actieve uitvraag: er is sprake van een actieve uitvraag, dat wil zeggen dat de gegevens niet worden gehaald uit al bestaande gegevensbestanden. In 2012 is deze voorwaarde minder expliciet gehanteerd, omdat het bestaan van monitoren die

Gegevens per monitor

- Naam/typering monitor
- Beleidsterrein
- De verantwoordelijkheid, beleidsinhoudelijke motivatie/doelstelling die ten grondslag ligt aan de monitor
- 'Formele' grondslag van de monitor (wettelijk: wet, amvb, regeling; rijksbeleid/rijksdoelstelling bijvoorbeeld beleidsnota of -brief; specifieke aanleiding zoals verzoek van de Tweede Kamer)
- Leverancier van de monitorgegevens (provincie, gemeente, waterschap)
- Looptijd (startjaar en eventueel voorzien eindjaar) en periodiciteit (ieder jaar, tweejaarlijks e.d.).¹
- Inschatting van relevantie monitor voor medeoverheid
- [Bij langer lopende monitoren] Eventuele wijzigingen die in de monitor zijn aangebracht.

¹ In 2010 is de volgende definitie gehanteerd: *het systematisch en periodiek volgen en presenteren van beleidsrelevant geachte ontwikkelingen*. (D. de Kool, *Inventarisatie Rijksmonitoren 2010*. Center for Public Innovation, Rotterdam, november 2010, p. 8.),

gebaseerd zijn op al bestaande gegevensbestanden pas in de loop van de inventarisatie naar boven kwam. Alle potentieel relevante monitoren van het SCP bleken gebaseerd te zijn op bestaande gegevensbestanden. We hebben deze monitoren toen niet meegeteld. Dat er dus sprake dient te zijn van een actieve uitvraag onder medeoverheden is toen niet expliciet aan de departementen meegedeeld. Dit jaar hebben wij dat wel gedaan.

Ten slotte nog een opmerking over de **looptijd** van de monitor. Om te kunnen beoordelen of 2012 en 2013 binnen de looptijd van een monitor vallen, is steeds gevraagd naar het startjaar, eindjaar en de periodiciteit. Dit, om te voorkomen dat een monitor met bijvoorbeeld een driejarige meetcyclus die in 2011 voor het laatst is uitgevoerd en pas voor 2014 weer op de agenda staat, over het hoofd zou worden gezien.

1.3 Wijze waarop de inventarisatie is uitgevoerd

De inventarisatie kende een viertal fasen.

- Vaststellen van contactpersonen bij departementen en planbureaus.
- Inventarisatie rijksmonitoren: samenstelling voorlopig overzicht.
- Toetsing van de inventarisatie via contactpersonen.
- Opstellen definitief overzicht.

Fase 1: Contactpersonen per departement en planbureau

Hoewel de insteek van deze inventarisatie was om de het gehele onderzoek zowel wat betreft inhoud (de definitie) als proces (het zoeken naar de monitoren) zoveel mogelijk hetzelfde te laten verlopen als in 2012, is dit voor wat betreft het proces niet gelukt. In 2012 kon ten behoeve van de inventarisatie beroep worden gedaan op het interdepartementale Regeldruk Coördinatoren Overleg (RCO). De regeldrukcoördinatoren fungeerden als aanspreekpunt binnen de departementen. Dit keer kon van deze mogelijkheid geen gebruik worden gemaakt. Er moest per departement een ingang worden gevonden. Waar mogelijk werd contact gezocht met een onderzoeksafdeling of een inkoopafdeling. Elk departement is echter anders georganiseerd: niet elk departement beschikt over een dergelijke overkoepelende afdeling. Bij sommige departementen hebben wij daarom contact opgenomen met diverse beleidsdirecties.

Fase 2: Inventarisatie rijksmonitoren

- Het uitgangspunt voor de inventarisatie van 2014 was de inventarisatie van 2012. Deze lijst is eerst intern uitgezet onder collega's van het onderzoeksbureau Panteia om na te gaan welke monitoren nog bestaan, en welke toegevoegd moeten worden. Ook is een korte internetsearch uitgevoerd op de monitoren uit 2012.
- Het resultaat van de inventarisatiefase was een voorlopig overzicht van rijksmonitoren gericht op medeoverheden. Voor iedere monitor werd een factsheet met gegevens van de monitor ingevuld dan wel bijgewerkt.

Fase 3: Toetsing resultaat inventarisatie

De departementen zijn in de gelegenheid gesteld het voorlopige overzicht dat betrekking heeft op hun organisatie te commentariëren en waar nodig te actualiseren en aan te vullen. Hiertoe zijn aan de contactpersonen van de verschillende departementen alle ingevulde factsheets toegestuurd van de op hun departement betrekking hebbende monitoren die we tijdens de inventarisatiefase hebben geïnventariseerd. We verzochten de contactpersonen de factsheets te toetsen op

volledigheid. Zij konden tevens aangeven welke monitoren niet aan de definitie voldoen (deze werden van de lijst afgevoerd) en welke monitoren in de lijst ontbraken en derhalve dienden te worden toegevoegd (hiervan werd door de contactpersoon een ingevulde factsheet aangeleverd).

Fase 4: Definitief overzicht rijksmonitoren 2014

Op basis van de verbeteringen en aanvullingen van de departementen en planbureaus zijn de definitieve factsheets opgesteld en is het definitieve bestand met rijksmonitoren verkregen.

1.4 Kanttekeningen bij het proces en de uitkomsten

Evenals bij de inventarisatie in 2012 kunnen wij ook nu niet met zekerheid zeggen of de uiteindelijke lijst rijksmonitoren volledig is, om de volgende redenen.

1. In 2012 waren de Regeldrukcoördinatoren in principe onze contactpersonen bij de departementen. Voor de nu voorliggende inventarisatie hebben wij bij de departementen zelf ingangen gezocht. Omdat ieder departement anders is georganiseerd, zijn de contacten bij elk departement anders verlopen: soms via een onderzoeksafdeling, soms via een inkoopafdeling, soms via verschillende inhoudelijke beleidsdirecties. Sommige departementen houden overzichten bij van onderzoeken (waaronder monitoren), maar voor de meeste departementen geldt dit niet. De ene contactpersoon voelde zich meer verantwoordelijk voor het boven tafel krijgen van de relevante monitoren dan de andere. Al deze factoren (verschillen in organisatie per departement, verschillende benaderingswijzen per departement, het al dan niet bestaan van overzichten van lopende onderzoeken, en verschillen tussen contactpersonen) kunnen van invloed zijn op het wel of niet boven tafel krijgen van monitoren.
2. Dit blijkt ook uit een vergelijking van de monitoren die anno 2014 zijn geïnventariseerd met de monitoren van 2012. In 2014 zijn monitoren geïnventariseerd die in 2012 ook al liepen, maar toen niet werden gevonden. In 2012 zijn er monitoren meegeteld die nu – bij nader inzien – niet aan de definitie blijken te voldoen.
3. Op sommige monitoren die wij naar departementen hebben gestuurd ter controle hebben wij geen reactie ontvangen. In deze gevallen zijn wij intern nagegaan bij collega's of de betreffende monitor bekend is en aan de definitie voldoet, en/of de monitor op het internet te vinden is. Leverde geen van beide ingangen informatie over de monitor op, dan hebben wij deze niet meegeteld.
4. Sommige monitoren zijn door contactpersonen binnen departementen teruggestuurd met de mededeling dat ze afvallen, zonder dat hiervoor een inhoudelijke argumentatie werd gegeven. Het bleek niet altijd mogelijk te achterhalen waarom de monitor afviel. Wij weten van deze monitoren niet of ze afvielen omdat ze inmiddels gestopt zijn, of omdat ze inhoudelijk niet aan de definitie voldoen (bijvoorbeeld omdat geen sprake is van directe uitvraag onder medeoverheden)

2 Analyse van de inventarisatie

In totaal hebben wij 41 Rijksmonitoren, gericht op medeoverheden geïnventariseerd. In een apart bijlagenrapport is informatie te zien per rijksmonitor. In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste bevindingen samen.

2.1 Overzicht per departement

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal rijksmonitoren per departement en per planbureau. Hierin is te zien dat BZK, VWS en OCW verantwoordelijk zijn voor de meeste rijksmonitoren (respectievelijk 12, 7 en 6 monitoren). Daarnaast zijn er monitoren bij de departementen SZW (4), EL&I (3), I&M (1) en V&J (1). Ten slotte is het CBS verantwoordelijk voor nog eens 7 monitoren. Financiën Defensie, Algemene Zaken en Buitenlandse Zaken zijn in 2012 wel meegenomen in de inventarisatie; in 2014 is dit niet gebeurd omdat hier in 2012 geen monitoren werden gevonden. Financiën is wel betrokken bij interdepartementale monitoren (zie tabel 2.2).

Ten opzicht van de inventarisatie van 2012 vallen de volgende zaken op.

- In de inventarisatie anno 2014 zijn zes monitoren gevonden die ten tijde van de inventarisatie van 2012 ook al bestonden maar toen niet zijn geïnventariseerd.
- Ook het tegenovergestelde komt voor: monitoren die in 2012 wel zijn meegeteld, maar waarvan de betreffende departementen nu aangeven dat ze – bij nader inzien – toch niet aan de definitie zoals wij deze hebben opgesteld, voldoen. Hiervan hebben wij er in elk geval vier gevonden. Bij nader inzien was er geen uitvraag onder medeoverheden, of was de monitor gebaseerd op bestaande gegevensbestanden en was dus geen sprake van een actieve uitvraag.
- Er zijn ook monitoren uit de inventarisatie van 2012 waarover ons alleen is meegedeeld dat ze niet moeten worden meegeteld. Omdat de argumentatie ontbreekt, weten wij in dat geval niet of ze niet (meer) voldoen omdat ze gestopt zijn, of dat ze ook in 2012 bij nader inzien niet voldeden. Het gaat om vier monitoren
- Ten slotte zijn er monitoren waar vanuit de departementen geen reactie op is gekomen. Wij hebben deze monitoren in een aantal gevallen wel meegeteld, namelijk wanneer we er zeker van waren dat ze aan de definitie voldoen omdat Panteia ze uitvoert, of omdat we er heldere informatie op het internet over konden vinden.

Dit betekent dat we met vergelijkende conclusies voorzichtig moeten zijn. In de tabellen in dit hoofdstuk laten we wel steeds de gegevens uit 2012 zien (zoals deze in het rapport in 2012 verschenen). In de bespreking van de cijfers gaan we alleen in op grote verschillen.

Duidelijk is in elk geval dat er redelijk wat beweging in de lijst met monitoren zit:

- Van 11 monitoren uit de inventarisatie van 2012 is bekend dat ze inmiddels gestopt zijn
- Twee monitoren zijn samen gegaan in 1 monitor
- Eén monitor is stopgezet terwijl op hetzelfde thema een nieuwe monitor is gestart
- Er zijn acht volledig nieuwe monitoren gestart

Bij SZW zijn relatief veel monitoren gestopt (3 monitoren). Het waren monitoren met een beperkte looptijd, bijvoorbeeld omdat het om het monitoren van een pilot ging. Bij OCW zijn relatief veel nieuwe monitoren gestart (5 nieuwe monitoren, op uiteenlopende onderwerpen).

De monitoren die onder verantwoordelijkheid van een departement door een statistiek- of planbureau zijn uitgevoerd, zijn ingedeeld bij het betreffende departement (dit is zichtbaar in tabel 2.2).

Tabel 2.1 Overzicht rijksmonitoren per departement/planbureau/statistiekbureau

<i>Departement</i>	<i>Aantal rijksmonitoren jan.2011-feb.2012</i>	<i>Aantal rijksmonitoren mei 2012 – feb. 2014</i>
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	12	12
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	5	7
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	2	6
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	8	4
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	7	3
Infrastructuur en Milieu	4	1
Veiligheid en Justitie	2	1
Financiën	0	-
Defensie	0	-
Algemene Zaken	0	-
Buitenlandse Zaken	0	-
Statistiekbureau/Planbureau		
Centraal Bureau voor de Statistiek	8	7
Planbureau voor de Leefomgeving	0	0
Centraal Planbureau	0	0
Sociaal Cultureel Planbureau	0	0
Totaal	48	41

De volgende tabel toont de namen van de geïnventariseerde rijksmonitoren. Sommige monitoren vallen onder verantwoordelijkheid van meer dan één departement: in onderstaand overzicht is dit aan de rechterzijde te zien. Hierin is, indien de monitor wordt uitgevoerd door een planbureau/statistiekbureau, tevens het betreffende bureau te vinden.

In totaal zeven monitoren vallen onder verantwoordelijkheid van het CBS en niet onder verantwoordelijkheid van een departement. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om monitoren die worden uitgevoerd op basis van Europese afspraken.

Tabel 2.2 Monitoren per departement/planbureau

<i>Naam monitor</i>	<i>Medeverantwoordelijk departement</i>	<i>Uitvoering via plan- /statistiekbureau</i>
Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK)		
1. Integriteitsmonitor (Bedreigd Bestuur 2012)		
2. Agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak		
3. Personeels- en Mobiliteitsonderzoek (POMO)*		
4. Risbo-monitor		
5. Monitor Burgerparticipatie**		
6. Iv3-matrices (Informatie voor derden) van decentrale overheden	Financiën	CBS
7. Waardering Onroerende Zaken (WOZ)	Financiën	CBS
8. Openbaarmaking Topinkomens in de (semi-)publieke sector		
9. Topinkomens in de (semi-)publieke sector		
10. Monitor Overheidsbrede implementatieagenda dienstverlening en e-overheid i-NUP		

<i>Naam monitor</i>	<i>Medeverantwoordelijk departement</i>	<i>Uitvoering via plan- /statistiekbureau</i>
11. Monitor Lokale Heffingen	Financiën	
12. Staat van het Bestuur		
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)		
1. Decentralisatie Uitkering Jeugd	OCW	
2. Monitor Stedelijk Kompas		
3. Monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur	OCW	
4. Jeugdmonitor	V&J	
5. Monitor Plan van aanpak maatschappelijke opvang		
6. Transitie-monitor Jeugd	V&J	
7. Pilot Wmo-monitor 2012		SCP
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW)		
1. RMC-effectrapportage		
2. Beleidsdatabase gesubsidieerde instellingen		
3. Monitor Leerlingenvervoer		
4. Aanpak voortijdig schoolverlaten		
5. Financiering lokale omroepen		
6. Passend onderwijs***		
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)		
1. WSW-statistiek		
2. Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS)		CBS
3. Statistiek Re-integratie door gemeenten (SRG)		CBS
4. Arbeidsvraagpanel		SCP
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I)		
1. Net werk Ecologische Monitoring (NEM, omvat LMF en meetnet weidevogels)	I&M	PBL
2. Nalevingsmeting Europees aanbesteden		
3. Statistiekverplichting Europees aanbesteden		
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M)		
1. Gemeentelijk Afval		CBS
Ministerie van Veiligheid en Justitie (V&J)		
1. Coffeeshops in Nederland		WODC
Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)		
1. Brandweerstatistiek		
2. Enquête regionale werkgelegenheid		
3. Produktiestatistiek industrie, sociale werkvoorziening (SBI 32991)		
4. Omgevingsvergunningen met activiteit bouwen (formulier W011)		
5. Verkeersindexcijfer		
6. Kwartaal statistiek vacatures en ziekteverzuim		
7. Statistiek zuivering afvalwater		

* De monitor bestaat uit een uitvraag onder ambtenaren

** Uitvoering door het door BZK gefinancierde Prodemos, dat hiertoe overigens geen opdracht heeft van BZK.

*** De monitor Passend Onderwijs wordt uitgevoerd onder schoolbesturen. In een aantal gemeenten ligt het schoolbestuur bij de gemeente.

2.2 Beleidsterreinen

Onderstaande tabel geeft een globale indruk van de verschillende beleidsthema's van de rijksmonitoren. Voor gedetailleerde informatie over de beleidsvelden en de beleidsinhoudelijke achtergrond van de rijksmonitoren verwijzen wij naar de factsheets in het bijlagenrapport. In vergelijking met 2012 valt een afname in het aantal monitoren op het gebied van economie, leefomgeving en sociale zekerheid op, en een toename van het aantal monitoren in sport, onderwijs en cultuur.

Tabel 2.3 Beleidsthema's van de rijksmonitoren

<i>Beleidsterrein</i>	<i>Aantal monitoren</i>	
	<i>2012</i>	<i>2014</i>
Arbeidsmarkt, werk & inkomen, sociale werkvoorziening	4	6
Sport/onderwijs/cultuur	3	6
Economie, bedrijvenvestiging, landbouw & veehouderij	7	4
Veiligheid, integriteit	6	4
Maatschappelijke opvang, Wmo, welzijn	2	4
Leefomgeving	7	3
Financieel/economisch	2	3
Vastgoed en woningmarkt	2	2
Integratie en burgerparticipatie	2	2
Jongeren en kinderrechtentema's	2	2
Sociale zekerheid	4	1
E-overheid / ICT en overheid	2	1
Overig*	4	3
Totaal	48	41

* Overig is: Bestuur, HRM/personeelsbeleid, Infrastructuur/wegen.

2.3 Meetfrequentie en aantal monitoren per mede-overheid

Minder dan de helft van de rijksmonitoren (17) heeft een jaarlijkse meetfrequentie (zie onderstaande tabel). Bijna een vijfde heeft een hogere meetfrequentie: drie monitoren hebben een halfjaarlijkse frequentie, twee monitoren kennen ieder kwartaal een meting, en drie monitoren hebben een maandelijkse meting. Bijna een derde (30%) heeft een meetfrequentie van eens per twee of per drie jaar. De verschillen met 2012 zijn niet groot. Er lijkt sprake te zijn van een kleine verschuiving van monitoren met een hoge meetfrequentie naar monitoren met een lagere meetfrequentie. Dit kan samenhangen met een aantal kortdurende monitoren die in 2009-2010 waren gestart rond een pilot en regelmatig een meting hadden. Deze monitoren zijn inmiddels gestopt.

Tabel 2.4 Meetfrequentie rijksmonitoren

Meetfrequentie	2012		2014	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Per maand	5	10%	3	7%
Per kwartaal	2	4%	2	5%
Per half jaar	5	10%	3	7%
Per jaar	21	44%	17	42%
Per 2 jaar	7	15%	11	27%
Per 3 jaar	1	2%	1	2%
Anders*	7	15%	3	7%
Onbekend	-	-	1	2%
Totaal	48	100%	41	100%

* Anders betekent meestal dat meetmomenten variabel zijn.

In onderstaande tabel is het aantal monitoren per medeoverheid opgenomen. Bij 88% van de rijksmonitoren (36) vindt meting plaats bij gemeenten; bij 39% van de rijksmonitoren (16) is sprake van meting bij provincies, en bij 34% zijn waterschappen (mede-)doelgroep van de monitor.

Tabel 2.5 Aantal rijksmonitoren per medeoverheid

Medeoverheid	2012		2014	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Gemeente	41	85%	36	88%
Provincie	19	40%	16	39%
Waterschap	12	25%	14	34%
Totaal	48*	100%*	41	100%

* Aangezien één monitor onder meer dan één type mede-overheid kan worden uitgezet, tellen de aantallen en percentages op tot meer dan 41 en 100%. Het aantal '36' en het percentage van '88%' bij gemeenten bijvoorbeeld betekent dat bij 36 van de 41 monitoren sprake is van meting bij gemeenten. Dit is 88% van alle (100%) geïnterviewde rijksmonitoren.

2.4 Grondslag voor de monitoren

Formele grondslag

Onderstaande tabel laat zien wat de formele grondslag van de rijksmonitoren is. Ruim een derde heeft een wettelijke grondslag; in 2012 was dit nog 42%. Bij 17% van de rijksmonitoren is de grondslag gelegen in een EU-verordening of andere internationale afspraken, en bij eveneens 17% is sprake van een beleidsnota of -brief. Verder valt op dat 12 rijksmonitoren meer dan één type formele grondslag kennen (niet zichtbaar in de tabel).

Tabel 2.6 Formele grondslag rijksmonitoren (meerdere grondslagen/monitor mogelijk)

Grondslag	2012		2014	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Wet	20	42%	14	34%
EU-verordening/internationale afspraken	9	19%	7	17%
Beleidsnota- of brief	8	17%	7	17%
Regeling	7	15%	6	15%
Verzoek Tweede Kamer	6	13%	6	15%
Ambv	3	6%	4	10%
Bestuurlijke afspraken	4	8%	3	7%
Anders	7	15%	2	5%
Totaal	48*	100%*	41*	100%*

* Aangezien een rijksmonitor meer dan één type grondslag kan hebben, tellen de totalen (aantallen en percentages) op tot meer dan 41 en 100%.

Wat betreft de beleidsinhoudelijk grondslag voor de monitoren verwijzen wij naar de factsheets van de monitoren in het bijlagenrapport.

2.5 De looptijden van de monitoren

Bijna een derde van de rijksmonitoren (32%) bestaat 12 jaar of langer. Dit is ongeveer hetzelfde als bij de inventarisatie in 2012. Alle monitoren die onder verantwoordelijkheid van het CBS vallen, bestaan langer dan 15 jaar. Sinds de vorige inventarisatie zijn er in ieder geval 6 monitoren gestart.

Tabel 2.7 Startjaar rijksmonitoren

Startjaar	2012		2014	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
2000 of eerder	14	29%	13	32%
2001-2002	4	8%	3	7%
2003-2004	1	2%	1	2%
2005-2006	8	17%	7	17%
2007-2008	4	8%	2	5%
2009-2010	10	21%	3	7%
2011-2012	5	10%	6	15%
2013-2014	-	-	5	12%
Onbekend	2	4%	1	2%
Totaal	48	100%	41	100%

Als we naar de geplande einddatum voor de in 2012-2013 lopende rijksmonitoren kijken, dan valt – evenals bij de inventarisatie in 2012 - op dat voor bijna driekwart geen einddatum is gepland.

Tabel 2.8 Eindjaar rijksmonitoren

Eindjaar	2012		2014	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
2011	6	13%	-	
2012	4	8%	1	2%
2013	2	4%	1	2%
2014	1	2%	3	7%
2015	1	2%	2	5%
2016	-	-	1	2%
2018	-	-	1	2%
Geen einddatum	34	71%	30*	73%
Onbekend	-	-	2	5%
Totaal	48*	100%	41*	100%

*Bij twee monitoren wordt in 2014 bepaald of de monitor wordt voortgezet.

Al met al kunnen we op basis van de gegevens over start- en eindjaren van de rijksmonitoren concluderen dat zich in de afgelopen jaren geen grote veranderingen in aantal monitoren hebben voorgedaan.

2.6 Wijzigingen in monitoren en relevantie voor medeoverheden

Voor de inventarisatie anno 2014 hebben we enkele vragen toegevoegd over de relevantie van de rijksmonitoren voor de medeoverheden zelf. De gedachte hierachter is dat het invullen van monitoren door medeoverheden als minder belastend wordt ervaren wanneer de invuller zelf baat heeft bij de monitor. Bij de inventarisatie in 2012 zijn deze vragen niet gesteld, waardoor een vergelijking op dit punt niet mogelijk is.

Daarnaast zijn, voor de monitoren die in 2012 ook al liepen, enkele vragen toegevoegd over wijzigingen in de monitor en de redenen hiervoor.

Relevantie monitor voor medeoverheden

De extra vragen zijn door de departementen en de bureaus voor 70% van de monitoren ingevuld. Vrijwel iedereen die deze vraag heeft ingevuld, is van mening dat de betreffende monitor 'waarschijnlijk' of 'zeker' wel relevant is voor de medeoverheden.

Er werd ook om een inhoudelijke toelichting op het antwoord gevraagd. Van negen monitoren werd aangegeven dat de informatie relevant is voor beleidsontwikkelingen op decentraal niveau. Een aantal malen werden hiervan concrete voorbeelden genoemd. Eveneens negen monitoren bieden de mogelijkheid van benchmarking tussen gemeenten, en soms ook uitwisseling van ervaring en kennis tussen gemeenten. Vijf maal werd genoemd dat de monitor de basis vormt voor nationaal en Europees beleid, waar medeoverheden mee te maken krijgen.

Tabel 2.9 Relevantie monitoren voor medeoverheden (inschatting)

Denkt u dat de informatie uit de monitor ook relevant is voor de medeoverheden zelf?	2012	
	Aantal	Percentage
Zeker wel	15	37%
Waarschijnlijk wel	13	32%
Waarschijnlijk niet	-	-
Zeker niet	-	-
Geen idee	1	2%
Niet ingevuld	12	29%
Totaal	41	100%

Wijzigingen in langer durende monitoren

Bij de monitoren die bij de vorige inventarisatie (mei 2012) zijn geïnventariseerd en nu nog bestaan, is de vraag gesteld of er sindsdien sprake is geweest van wijzigingen in de monitor. Het gaat in totaal om 32 monitoren. Van deze 32 monitoren is bij in elk geval de helft bekend dat er geen wijzigingen zijn aangebracht. Hieronder vallen de vaak al lang lopende monitoren van het CBS. Bij zeven monitoren is wel sprake geweest van wijzigingen, waarbij de wijzigingen vaak een combinatie van wijzigingen betroffen: verwijdering van vragen (5x genoemd), toevoeging van vragen (4x genoemd), wijziging van de inhoud van vragen (3x genoemd) en samenvoeging met een andere monitor (1x genoemd). Van negen monitoren is dit onbekend, omdat de betreffende vraag niet is ingevuld.

Tabel 2.10 Wijzigingen in langer lopende monitoren

Zijn er sinds mei 2012 wijzigingen in de monitor geweest?	2012	
	Aantal	Percentage
Ja	7	22%
Nee	16	50%
Onbekend (vraag niet beantwoord)	9	28%
Totaal	32	100%

De redenen voor de wijzigingen zijn divers, en zijn in de betreffende factsheets terug te vinden (zie bijlagenrapport). Een aantal maal ligt een wets- of beleidswijziging ten grondslag aan de verandering.

